

Bánfai Edina

joghallgató (PTE ÁJK), az ÓNSz Civilisztika tagozatának tagozatvezetője

A vezető tisztségviselők polgári jogi felelősségének egyes kérdései¹

I. Bevezető gondolatok

A vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó bizonyos rendelkezések már a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálybalépését megelőzően ellenérzéseket váltottak ki még a szakmabeliek egy jelentős részéből is, ami e rendelkezések igen rövid időn belüli hírhedtté válásához vezetett vagy, ahogy Vékás Lajos professzor² fogalmazott: „ez volt az első kifejezetten mondvacsinált probléma az új polgári törvénykönyvvel kapcsolatban”.³ Akár mondvacsinált volt a probléma, akár nem, azt egészen 2016 júniusáig nem sikerült megoldani és akkor is csak egy olyan Ptk.-t módosító csomag elfogadása árán, mely a vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályokat is érintette. A vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó rendelkezések módosítása ellen Vékás Lajos professzor nyílt levélben tiltakozott, amit még 2016 januárjában egy nyílt vita követett a Magyar Jogász Egylet szervezésében. A Ptk.-ba bekerült, a sajtó és a jogvégezett emberek által egyaránt vitatott 6:541. §-t végül a T/10528. számú törvényjavaslattal hatályon kívül helyezték.

E tanulmány – a vezető tisztségviselők, mint kategória meghatározásán felül – kizárólag a vezető tisztségviselők társaság fennállása alatti felelősségével foglalkozik a károsulti személyi kör alapján. A társasággal szembeni, kontraktuális alapú, illetve a vezető tisztségviselők harmadik személyekkel szemben fennálló felelősségével kapcsolatos rendelkezésekben bekövetkezett változásokat, a rendelkezésekkel kapcsolatos aggályokat kívánom bemutatni. A

¹ Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Új Nemzeti Kiválóság Programjának támogatásával készült

² 1984-től egyetemi tanár, 1979-től 1999-ig tanszékvezető, 1990 és 1993 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora volt. 1976-ban az állam- és jogtudomány kandidátusa, 1984-ben az állam- és jogtudomány doktora címet szerezte meg. Hosszabb külföldi tanulmányutakat tett, számos európai egyetemen és tudományos intézetben tartott előadásokat. 1990-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává, 1995-ben a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjává választották. 1999 és 2007 között, valamint 2010 szeptemberétől 2013 februárjáig az új Polgári Törvénykönyv megalkotásán munkálkodó Kodifikációs Főbizottság elnöke.

³ *Vékás Lajos*: Veszélyes máris hozzányúlni a Ptk.-hoz. http://jog.mandiner.hu/cikk/20160211_veszelyes_maris_hozzanyulni_a_ptkhoz_vekas_lajos_interju_mandiner?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_jog_201605&utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_jog_201610 (Letöltés ideje: 2016.11.19.)

terjedelmi kötöttségekre is tekintettel – jelen tanulmányban – a teljesség igénye nélkül csak néhány, általam fontosnak tartott problémára, hiányosságra szeretném felhívni a figyelmet.

II. Ki minősül vezető tisztségviselőnek?

A vezető tisztségviselők a gazdasági társaságok ügyvezetését⁴ látják el, illetve azon személyek, akik a vezető tisztségviselőkből álló testületet alkotják. 2007. szeptember 1. óta a vezető tisztségviselő e feladatát a Ptk. megbízásra vonatkozó szabályai szerint, vagy munkaviszonyban láthatja el a társasággal kötött megállapodás szerint.⁵ Az ügyvezetés jellege módosulhat a szerint, hogy melyik társasági forma üzletvitelét látja el. Az egyszerűbb személyegyesítő társaságok ügyvezetése nem választható el a tagok személyétől. A közkereseti és betéti társaságok üzletvezetését kizárólag maguk a tagok láthatják el, ügyvezetőként, míg a korlátolt felelősségű társaság ügyvezetését egy vagy több ügyvezető, aki(k) lehet(nek) akár a tagok körén kívül eső személy(ek) is. A részvénytársaság ügyvezetését az igazgatóság látja el. Zártkörűen működő részvénytársaság esetén egyetlen vezető tisztségviselő is gyakorolhatja ezt a hatáskört, mint vezérigazgató. A nyilvánosan működő részvénytársaság alapszabálya pedig lehetővé teszi, hogy az ügyvezetési és ellenőrző funkciókat egyazon testületi szerv, az igazgatótanács lássa el, amelynek tagjai vezető tisztségviselőnek minősülnek.⁶ A témául választott rendelkezések minden jogi személy típus valamennyi vezető tisztségviselőjére vonatkoznak.

A 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról (a továbbiakban: Ctv.) értelmében a fentiekben felül vezető tisztségviselőnek minősülő személyek a tanulmány fókuszán kívül esnek.

A Ptk. hatálybalépést közvetlenül megelőzően a szakmán belül is kezdett terjedni az az álláspont, miszerint a cégvezetők is – a vezető tisztségviselőkhöz hasonlóan – kötelezhetőek lesznek kártérítésre.⁷ Ez természetesen nem következett be, mert bár a cégvezetők funkciója lényegében a vezető tisztségviselőkével megegyezik, mégsem tekinthetők vezető tisztségviselőnek. A cégvezető olyan munkavállalója a társaságnak, akit a legfőbb szerv az ügyvezetési feladatokban való közreműködésre jogosít fel. A cégvezető lényegében a vezető

---

⁴ Ügyvezetésnek minősül a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek törvény vagy a társasági szerződés alapján nem tartoznak a társaság legfőbb szervének vagy más társasági szervnek a hatáskörébe.

⁵ *Gárdos, Füredi, Mosonyi, Tomori*: A gazdasági társaságok vezető tisztségviselőinek felelőssége és annak biztosítása. Gárdos, Füredi, Mosonyi, Tomori Ügyvédi Iroda, Budapest 2008. 5. o.

⁶ *Kecskés András, Kovács Kolos, Márton Mária*: Üzleti jog. Menedzser Praxis Szakkönyv és Gazdasági Tanácsadó, Budapest 2015. 32. o.

⁷ Új Ptk. a cégvezető is kötelezhető kártérítésre. <http://jogaszvilag.hu/rovatok/napi/uj-ptk-a-cegvezeto-is-kotelezhető-karteritesre> (Letöltés ideje: 2016.11.20.)

tisztviselő feladatainak ellátásában segédkezik. Bár a cégvezető az ügyvezetés körébe eső feladatokat lát el, mégsem tekinthető vezető tisztviselőnek, mert a tevékenységét nem önállóan, hanem a vezető tisztviselő irányítása alatt látja el. Ennek megfelelően indokolatlan lenne őt ugyanolyan felelősséggel terhelni, mint a vezető tisztviselőt. A cégvezető felelősségére a munkajogi szabályokat kell alkalmazni.⁸

III. A vezető tisztviselők jogi személy felé fennálló felelőssége

A vezető tisztviselő gazdasági társasággal szembeni felelősségének konjunktív előfeltételei a következők⁹:

- a, szerződéses jogviszony fennállása a gazdasági társaság és a vezető tisztviselő között
- b, a vezető tisztviselő a gazdasági társaság és a vezető tisztviselő közötti szerződés megszegésével okozza a kárt¹⁰
- c, a vezető tisztviselő az ügyvezetői tisztségével összefüggésben okozzon kárt
- d, a kár bekövetkezése a gazdasági társaság oldalán és
- e, okozati összefüggés álljon fenn a szerződésszegés és a kár között¹¹.

A Ptk. a vezető tisztviselőnek a jogi személlyel szemben fennálló (ún. belső) felelőssége körében megváltoztatta a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) felróhatóságon alapuló felelősségi szabályát. A változás alapja, hogy a vezető tisztviselő és a társaság között minden esetben szerződés áll fenn, így a kárfelelősség kérdésében is a Ptk.-nak a szerződésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Ebből következően a Ptk.-ban nincs sajátos társasági jogi felelősségi szabály. A Ptk. a vezető tisztviselők társasággal szembeni felelősségének típusát egyértelműen meghatározza:

3:24. § [A vezető tisztviselő felelőssége]

(1) A vezető tisztviselő az ügyvezetési tevékenysége során a jogi személynek okozott károkért a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szabályai szerint felel a jogi személlyel szemben.

⁸ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez. <http://uj.jogtar.hu/#doc/db/367/id/A14Y1522.KK/ts/20161001/lr/chain1967> (Letöltés ideje: 2016.11.20.)

⁹ *Török Tamás*: Felelősség a társasági jogban. HVG-ORAC, Budapest 2015. 347. o.

¹⁰ A vezető tisztviselő a gazdasági társasággal fennálló szerződésének megszegésével összefüggésben közvetlen vagy közvetett módon okozhat kárt a gazdasági társaságnak.

¹¹ A vezető tisztviselő pl. az ügyvezetési döntés jogszerű átengedése esetén az ellenőrzés gondatlan elmulasztásával képes kárt okozni a gazdasági társaságnak. Ilyenkor a gazdasági társaság tartozik bizonyítani az okozati összefüggés fennállását, ami rendkívül nehéz tekintettel a nagyvállalatok többlépcsős döntéshozatali rendszerére is.

Tekintettel arra, hogy a vezető tisztségviselők nem szükségszerűen érintettek vagy érdekeltek a jogi személy működésében, szükséges annak kimondása, rögzítése a Ptk.-ban, hogy ügyvezetési tevékenységük során a vezető tisztségviselők a jogi személy érdekeinek megfelelően kötelesek eljárni. E kötelezettségük megszegése a jogi személlyel szembeni kártérítési felelősséggel jár, és mivel a vezető tisztségviselő és a jogi személy közötti viszony a felek akaratán alapul - még ha a jogviszony létesítése nem is feltétlenül a klasszikus szerződéskötési szabályok szerint történik -, a szerződésszegésért való felelősség szabályait kell alkalmazni.¹²

A vezető tisztségviselő szerződésszegése egyrészt az, amikor a gazdasági társaság érdekeit sértő ügyvezetési döntést hoz (aktív magatartás), másrészt, amikor a gazdasági társaság érdekeit sértő ügyvezető döntés meghozatalát elmulasztja (passzív magatartás), harmadrészt, amikor az ügyvezetési döntés jogszerű átengedése esetén elmulasztja az ellenőrzést, számonkérést (passzív magatartás).

A Ptk. szakított az egységes polgári jogi felelősség elvével, a kontraktuális felelősséget szigorúbb alapokra helyezte. A vezető tisztségviselő mentesülése aszerint alakul, hogy visszterhes vagy ingyenes jogviszonyban áll-e a gazdasági társasággal. Ingyenes jogviszony esetén a kimentés a Ptk. 6:147. § (2) bekezdése szerint lehetséges.¹³ Visszterhes szerződéses jogviszony esetén a vezető tisztségviselő csak abban az esetben mentesülhet a felelősség alól, ha a Ptk. által előírt, három konjunktív feltételnek megfelel, azaz bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső¹⁴, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje vagy a kárt elhárítsa.¹⁵ Egyetértek azzal az állásponttal, mely szerint a második mentesülési feltétel megfogalmazása – miszerint a Ptk. az előreláthatóság referencia-időpontjaként a szerződéskötés időpontját (megválasztás, kinevezés, kijelölés elfogadása) határozza meg – sok esetben méltánytalan megoldást eredményez a gazdasági társaság számára. A Ptk. által alkalmazott megoldás legfeljebb az egyszeri szolgáltatással teljesíthető szerződéses jogviszonyok esetén eredményezhet a károsultra nézve méltányos megoldást. A tartós jogviszonyok esetén a szerződés megkötésének időpontja és a szerződés megszegésének időpontja között igen hosszú

---

¹² *Nochta Tibor*: A vezető tisztségviselők magánjogi felelősségének mércéjéről és irányairól az új Ptk. alapján.. *Gazdaság és Jog* 2013/6. sz. 3-8. o.

¹³ A törvény kimentő bizonyításterher elosztást alkalmaz, a vezető tisztségviselő akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt félrható.

¹⁴ Azok a körülmények tekinthetők ilyennek, amelyekre a vezető tisztségviselő nem képest hatást gyakorolni.

¹⁵ Nem az egyedi vezető tisztségviselői szempontokat kell vizsgálni, hanem azt, hogy az adott helyzetben általában milyen előrelátás várható el a vezető tisztségviselőtől.

idő telhet el. Nyilvánvaló, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lesz előrelátható az a körülmény, ami a károsodáshoz vezet, ezért ezt a feltételt a vezető tisztségviselő könnyedén tudja bizonyítani. Helyesebb lenne a károkozás időpontjához kötni az előreláthatóságot.

Lényeges új szabály a Ptk.-ban, hogy a vezető tisztségviselő természetes személy és jogi személy egyaránt lehet valamennyi társasági forma esetében. A Ptk. kimondja, hogy amennyiben a vezető tisztségviselő jogi személy, a jogi személy köteles kijelölni azt a természetes személyt, aki vezető tisztségviselői feladatokat a nevében ellátja, valamint, hogy a vezető tisztségviselőre vonatkozó szabályokat a kijelölt személyre is alkalmazni kell. Nincs egységes álláspont a tekintetben, hogy úgy kell-e értelmezni ezt a szabályt, hogy csak a vezető tisztségviselővel szembeni követelményekre és kizáró okokra vonatkozó szabályokat kell a kijelölt természetes személyre alkalmazni, vagy úgy kell-e értelmezni ezt a szabályt, hogy a vezető tisztségviselőre vonatkozó valamennyi polgári jogi szabályt alkalmazni kell a kijelölt természetes személyre. Utóbbi esetben a vezető tisztségviselő által kijelölt természetes személy esetében is alkalmazni kellene a vezető tisztségviselőkre vonatkozó felelősségi szabályokat annak ellenére, hogy a gazdasági társaság és a kijelölt személy között szerződéses kapcsolat nem jön létre, így a vezető tisztségviselő által kijelölt természetes személy nem tartozhat a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felelősséggel a társasággal szemben. A gazdasági társaság önálló érdekének, valamint a hitelezők érdekeinek védelme szempontjából aggályos, hogy a Ptk. lehetővé teszi, hogy valamennyi gazdasági társasági forma esetén jogi személy láthassa el a vezető tisztségviselői feladatokat.

Némileg ellentmondásos, hogy a vezető tisztségviselők munkaviszony¹⁶ keretében is elláthatják feladataikat annak ellenére, hogy a munkaviszony nem a vezető tisztségviselői jogviszonyra van modellezve. A munkaviszony lényegi ismérveinek egyike sem áll fenn a vezető tisztségviselői jogviszony esetében, a vezető tisztségviselői jogviszony egy mellérendeltségi viszony. Ennek ellenére, ha a vezető tisztségviselő munkaviszonyban áll, úgy a társaság munkáltatóként a kártérítési igényt a munkaügyi bíróság előtt érvényesítheti függetlenül attól, hogy a vezető tisztségviselő felelősségére a polgári jog általános szabályai az irányadóak (BH 1993.98. , 1993.492.).¹⁷

IV. A vezető tisztségviselők harmadik személyekkel szembeni felelőssége

---

¹⁶ A klasszikus munkaviszony lényegi fogalmi ismérvei: az alá-főle rendeltségi viszony, a folyamatos széleskörű munkáltatói utasítási, ellenőrzési jogkör, és a munkavállaló önálló cselekvési szabadságának korlátozottsága.

¹⁷ *Török. i.m.* 354. o.

A vezető tisztségviselők nemcsak a társasággal fennálló belső jogviszonyukban okozhatnak kárt és nemcsak a társaságnak. A vezető tisztségviselők harmadik személyeknek is kárt okozhatnak e minőségükben, a társaság nevében eljárva egy szerződés megkötésének alkalmával. Ha ennek a szerződésnek a megszegése folytán a harmadik személyt kár éri, az a társaságnak betudható, így a társaság felel érte. A társaság persze a vezető tisztségviselőjével szembe fordulhat és követelheti azt a kárt, amit a vezető tisztségviselő eljárása miatt a harmadik (károsult) személynek meg kellett térítenie. Tipikusan ilyen helyzet, amikor a vezető tisztségviselő kölcsönszerződést köt a társaság nevében úgy, hogy tudja, hogy azt a társaság nem fogja tudni visszafizetni.¹⁸ Ebben az esetben a harmadik személy a társaságot perelheti (bár ennek ellentmondó döntéssel is találkozhatunk¹⁹).

Ennél azonban jóval érdekesebb a vezető tisztségviselők harmadik személyek irányába történő szerződésen kívüli károkozása. Ebben az esetben nincs szerződéses kapcsolat sem a társaság és a harmadik személy, sem a vezető tisztségviselő és harmadik személy között.

IV.1. A korábbi szabályozásról

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény a régi Ptk. általános kárszabályához képest sajátos társasági jogi felelősségi szabályt fogalmazott meg a vezető tisztségviselő és a társaság közötti viszonyban. Ennek keretében a Gt. 30. § (2) bekezdése azt mondta ki, hogy a „vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben a jogszabályok, a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért”. A Gt. általános felelősségi szabálya alapján a társaság volt felelős azért a kárért, amelyet vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott. A Ptk. a vezető tisztségviselőnek a jogi személlyel szemben fennálló (ún. belső) felelőssége körében megváltoztatta a Gt. felróhatóságon alapuló felelősségi szabályát. A változás alapja, hogy a vezető tisztségviselő és a társaság között minden esetben szerződés áll fenn, így a kárfelelősség kérdésében is a Ptk.-nak a szerződésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Ebből következően a Ptk.-ban nincs sajátos társasági jogi felelősségi szabály.²⁰

---

¹⁸ Nagyobb a füstje, mint a lángja – a vezető tisztségviselők felelősségének új Ptk.-beli szabályozása. <file:///D:/Dokumentumok/Dokumentumok/Vezet%C5%91%20tiszts%C3%A9gvisel%C5%91k/OBH%20tanulm%C3%A1ny.pdf> (Letöltés ideje: 2016.11.20.)

¹⁹ Lásd: Szegedi Ítéletábla Polgári Kollégium 1/2005. (VI. 17.) számú kollégiumi ajánlás

²⁰ *Mohai Máté*: A vezető tisztségviselők felelősségének lehulló lepléről (gondolatok a Ptk. 6:541. §-ának értelmezéséhez). Magyar Jog 2015/9. sz. 506-513.o.

A Ptk. nagy újítása, valamint az egyik legtöbbet és legmélyebben vitatott változtatása volt, hogy a 6:541. § kimondta, hogy amennyiben „a jogi személy vezető tisztségviselője e jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, a károsulttal szemben a vezető tisztségviselő a jogi személlyel egyetemlegesen felel”. Ez az új felelősségi tényállás a gazdasági életben komoly aggodalmat keltett. Sokan úgy értelmezték ezt a rendelkezést, hogy a vezető tisztségviselők a saját vagyonukkal felelnek majd, ha a társaság nem tudja valamely tartozását kifizetni. De nem erről volt szó, hanem kizárólag a szerződésen kívüli felelősségről, és éppen ellenkező volt az értelme: nem a tisztségviselő felelt a társaság helyett, hanem pont hogy a társaság is belépett felelősként a vezető tisztségviselő mellé, de csak és kizárólag abban az esetben, ha a vezető tisztségviselő a munkakörében eljárva valakinek – szerződésen kívül – kárt okozott. Például, ha tárgyalás előtt, alatt, után véletlenül összetört volna egy drága vázát, vagy ellopott volna egy „kakukkosórát” a tárgyalópartnere irodájából.

Vékás Lajos a rendelkezéssel kapcsolatban úgy fogalmazott, hogy „természetes, hogy vannak szakmai viták, hiszen a polgári jog kockázatokat telepít, és senki sem örül, ha a törvény rá nagyobb kockázatot telepít, mint amennyit vállalni szeretne”.

IV.2. Az eredeti jogalkotói szándék a T/10528. számú törvényjavaslat alapján

A T/10528. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról (a továbbiakban: Javaslat) Általános indoklásában olvasható, hogy a gyakorlat másként értelmezte ezt az új felelősségi tényállást, mint ami a vonatkozó szakirodalom szerint az eredeti jogalkotói szándék lett volna. De valóban a vonatkozó szakirodalom álláspontjával ellentétes bírói gyakorlat alakult ki a vitatott rendelkezés vonatkozásában? A vonatkozó szakirodalom szerint valóban az lett volna az eredeti jogalkotói szándék, ami a Javaslatban olvasható? Persze minden csak nézőpont kérdése, így valószínűleg az is, hogy mit tekintünk vonatkozó szakirodalomnak, ennek ellenére azonban megkísérlem az általam feltett kérdések megválaszolását.

Mindenek előtt leszögezhetjük, hogy a Javaslat szerint az eredeti jogalkotói szándék az lett volna, hogy a következő feltételek együttes fennállása esetén legyen megállapítható a vezető tisztségviselők felelőssége: „(a) a jogi személy szerződéses viszonyain kívül jár el, (b) a kárt okozó esemény, magatartás a vezető tisztségviselői minőségével összefüggő volt, (c) a

magatartás felróható volt és (d) a vezető tisztségviselő a kárt előre látta vagy előre láthatta volna”.²¹

IV.3. A vonatkozó szakirodalom

Véleményem szerint a vonatkozó szakirodalomban kifejtettek nem támasztják alá azt, hogy a jogalkotó eredeti szándéka az lett volna, hogy csak szándékos károkozás esetén lehessen megállapítani a vezető tisztségviselők egyetemleges felelősségét. Annak érdekében, hogy ezt alátámasztjam, bemutatom az általam legrelevánsabbnak tartott szakirodalmakban – illetve a terjedelmi kötöttségekre tekintettel azoknak csupán egy részében – a Ptk. 6:541. §-ához fűzött gondolatokat.

Az új Ptk. magyarázata a következőket tartalmazza a fent nevezett paragrafussal összefüggésben: „Ez a rendelkezés kiterjeszti az alkalmazottért való kárfelelősséget, miközben egyúttal a felelősség áttörését is jelenti. Ez a szabály a vezető tisztségviselő önálló felelősségét teremti meg, amelyhez nem feltétel a szándékos károkozás.”²²

A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal című könyv a következőket említi a hatályon kívül helyezett szakasz vonatkozásában: „A Ptk. tehát elhagyja a közvetlen felelősség megállapításának feltételéül a jogi személyiséggel való visszaélés kritériumát, egyrészt azért, mert az alkalmazott, a tag szándékos károkozása szinte kivétel nélkül a visszaélés eszközével történik, másrészt viszont azért, mert a közvetlen felelősségi szabályt tovább szigorítja. Ugyanezért mondja ki a vezető tisztségviselő károkozásáért való közvetlen felelősségét – mégpedig a károkozás szándékosságától függetlenül –, amely esetben a felelősség a jogi személlyel egyetemleges, azaz... A szabályt a jogi személy vezető tisztségviselőjével szembeni szigorúbb elvárhatósági követelmények indokolják.”²³

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárjában pedig az alábbiakat találjuk: „Mindezekből a jogalkotó azt a következtetést vonta le, hogy a vezető tisztségviselőkre a tagtól eltérő, szigorúbb, a betudás elvét áttörő szabályozásra van szükség. A törvény a végső szövegében a vezető tisztségviselővel szemben támasztott szigorúbb követelményekre tekintettel ezt nem köti sem a magatartás szándékos voltához, sem pozíciójával való visszaéléshez.”²⁴

²¹ T/10528. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról

²² Wellmann György (szerk): Az új Ptk. magyarázata VI/VI. HVG-ORAC, Budapest 2014. 522. o.

²³ Vékás Lajos (szerk.): A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal. Complex Kiadó, Budapest 2013. 953. o.

²⁴ Osztoivits András (szerk): A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény és a kapcsolódó jogszabályok nagykommentárja. Opten, Budapest 2014. 179. o.

Jól látható, hogy az általam hivatkozott példákban említésre került a vezető tisztségviselők önálló felelőssége, a velük szembeni szigorúbb elvárhatósági követelmény, illetve a szándékos károkozásra tekintet nélküli felelősség is. A szigorúbb elvárhatósági követelmények a tagi, alkalmazotti felelősséghez képest jelentenek, illetve már csak jelentettek egy magasabb szintű mércét, hiszen egy tag vagy alkalmazott felelőssége csak szándékos károkozás esetén állapítható meg, azonban a szakirodalomban kialakult álláspont szerint a törvény szövegével (6:541. §) összhangban a vezető tisztségviselők esetén a felelősség nem kötődött a magatartás szándékos voltaához.

A Javaslat a felróhatóságot is említi a vezető tisztségviselők felelősségének megállapításához szükséges feltételként. Ez a feltétel mindamellet, hogy a bírói gyakorlat számára kellő mozgásteret biztosít, megfelelően ötvözi a két alapvető felelősségi elvet, a szubjektív és az objektív felelősséget. A norma már nem tisztán szubjektív vétkességfogalom, a klasszikus vétkességelvet objektivizálja.²⁵

Véleményem szerint a legnagyobb félreértés a Ptk 6:541. §-ával kapcsolatban a tekintetben alakult ki, hogy sokan figyelmen kívül hagyták, hogy bár a vezető tisztségviselők szerződésen kívüli károkozása esetén alkalmazandó, csakis harmadik személyekkel szembeni károkozás esetén, mely személyi kör nem foglalja magába a hitelezőket.

IV.4. A 6:541. § hatályon kívül helyezése

A Ptk. felülvizsgálatának egyik eredményeként a vezető tisztségviselők felelősségére vonatkozó szabályok rendezése körében a vezető tisztségviselők szerződésen kívüli károkozásáért egyetemleges felelősséget megállapító és a sokak által vitatott 6:541. §-t hatályon kívül helyezték, mellyel párhuzamosan a Ptk. 3:24. §-át egy új (2) bekezdéssel egészítették ki. Eszerint a vezető tisztségviselő által e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott károkért a jogi személy felel. Ha azonban kárt a vezető tisztségviselő szándékosan okozta, a jogi személlyel egyetemlegesen felel.

Az értelmezési bizonytalanságot tovább növelte és a 6:541. § hatályon kívül helyezését indokolta az a vitatott kérdés is, hogy a Ptk. 6:541. §-a alkalmazható-e abban az esetben is, ha a károsult és a jogi személy között jogviszony áll fenn. A kérdéssel foglalkozó szakmai vélemény szerint ennek a kérdésnek az eldöntése és az értelmezési bizonytalanságok feloldása

---

²⁵ *Lábady Tamás: A deliktuális felelősség fontosabb változásai az új Ptk.-ban* In: Jogtudományi Közlöny (szerk. Dr. Vörös Imre). Buday Miklós, Budapest 2014. 172. o.

nem történhetett a joggyakorlat által. A vezető tisztségviselő felelősségének egységes meghatározása kétségtelenül azzal az előnnyel jár, hogy immár nem merül fel értelmezési kérdésként az, hogy a károsult és a jogi személy között fennállt-e jogviszony vagy sem, hanem annak a kérdésnek van csupán jelentősége, hogy a vezető tisztségviselő a károkozásokor e jogkörében járt-e el.

V. Záró gondolatok

A vezető tisztségviselők, mint fogalom külön fejezetben történő említését amiatt tartottam fontosnak, hogy a Ptk. hatálybalépése kapcsán e kategóriával összefüggésben is felmerültek félreértések, melyek tisztázásra szorultak.

Bár a vezető tisztségviselők jogi személlyel szembeni felelősségével kapcsolatos szabályozás korántsem volt annyira vitatott, mint a vezető tisztségviselők harmadik személyekkel szembeni deliktuális felelősségére vonatkozó rendelkezés, igyekeztem e tényállás vonatkozásában is felhívni néhány problémára a figyelmet, melyek egy része még ma is megoldásra vár.

A Ptk. hatálybalépése óta eltelt idő lehetővé teszi, hogy levonjuk azt a következtetést, hogy a vezető tisztségviselők felelőssége a Ptk. 6:541. §-ával szigorodott, vagy legalábbis mind a szakirodalomban, mind pedig a bírói joggyakorlatban megfigyelhető volt egy irányvonal, mely ezt az álláspontot képviselte. Kétségtelen, hogy azáltal, hogy a Javaslat hatályon kívül helyezte a Ptk. 6:541. §-át – és ezzel egyidejűleg kiegészítette a Ptk. 3:24. §-át egy új (2) bekezdéssel, sikerült megoldást találni a joggyakorlatban kialakult jogbizonytalanságra és valószínűleg sokak fogják felülvizsgálni korábbi álláspontjukat. Úgy gondolom, hogy a tanulmány végére érve sikerült választ kapni a feltett kérdésekre és megállapítható, hogy nem alakult ki a vonatkozó szakirodalom álláspontjával ellentétes bírói gyakorlat a Ptk. 6:541. §-a vonatkozásában, vagy legalábbis azt, hogy a kialakult bírói gyakorlat a szakirodalom egy jelentős részének álláspontjával megegyező – legalábbis ami a vezető tisztségviselők szándékos károkozását illeti. A tanulmányban igyekeztem rámutatni arra, hogy bár a 6:541. § hatályon kívül helyezése és a 3:24. § kiegészítése a Javaslatban meghatározott jogalkotói célnak megfelelő, nem teljesen illeszkedik a kialakulófélben volt gyakorlathoz és a szakirodalomban kialakult álláspontok jelentős részéhez sem, ennek ellenére mindenképpen megoldásnak tekinthető, mely valószínűleg jobban szolgálja a gazdasági szereplők érdekeit, mint a korábbi rendelkezés.